Lietas Nr. A420252614
Lietas arhīva Nr. AA43-0391-16/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 20.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente A.Šteinberga,
tiesneši M.Osmane un V.Poķis

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu apmierināts pieteicēja prasījums par kompensācijas izmaksāšanu saistībā ar piemēroto apcietinājumu krimināllietā Nr.11092101808 un atlīdzināts pieteicējam nodarītais morālais kaitējums 2000 *euro* apmērā, sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 21.oktobra spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 10.jūnija spriedumu pieteicējs /pers. B/ pilnībā attaisnots apsūdzībās pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas.

Pieteicējs vērsies Tieslietu ministrijā (turpmāk – ministrija) ar iesniegumu par kompensācijas izmaksāšanu saistībā ar piemēroto apcietinājumu krimināllietā Nr.11092101808 saskaņā ar likumu „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu" (turpmāk – Zaudējumu atlīdzināšanas likums).

[2] Ar Tieslietu ministrijas 2014.gada 19.februāra lēmumu Nr.1-4.3/2 (turpmāk – Lēmums) pieteicēja prasījums noraidīts. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[2.1] Attiecībā uz pieteicēju ir iestājies Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 2.pantā paredzētais zaudējumu atlīdzināšanas tiesiskais pamats – attaisnojošs tiesas spriedums krimināllietā un 3.panta pirmajā daļā minētais zaudējumu atlīdzināšanas gadījums - pieteicējam tika piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums.

[2.2] Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 3. panta otrā daļa noteic, ka persona nav tiesīga saņemt zaudējumu atlīdzību, ja ir pierādīts, ka pirmstiesas izmeklēšanas vai iztiesāšanas gaitā tā apzināti uzņēmusies citas personas vainu vai citādi ar apzinātām darbībām izraisījusi tai nodarīto zaudējumu rašanos.

Pieteicējs ar savām apzinātām darbībām izraisījis tam nodarīto zaudējumu rašanos, jo drošības līdzeklis - apcietinājums - tika piemērots saistībā ar to, ka pieteicējs ar savām apzinātām darbībām izvairījās no izmeklēšanas un tiesas. Tādējādi konkrētajā gadījumā pieteicējam liegtas tiesības uz Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4.panta otrajā daļā minētās kompensācijas saņemšanu.

[3] 2014.gada 19.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu apmierināts pieteicēja prasījums par kompensācijas izmaksāšanu saistībā ar piemēroto apcietinājumu krimināllietā Nr.11092101808 un atlīdzināts pieteicējam nodarītais morālais kaitējums 2000 *euro* apmērā. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Nevar piekrist apgalvojumam, ka pieteicējs ar savām apzinātām darbībām ir izraisījis tam nodarīto zaudējumu rašanos, jo līdz 2011.gada 17.martam notika vairākas tiesas sēdes, kurās pieteicējs piedalījās, taču lietas izskatīšana tika atlikta.

[3.2] Uz tiesas sēdi pieteicējs neieradās tikai 2010.gada 1.februārī, jo nebija saņēmis pavēsti. Pieteicējs tīri cilvēcisku iemeslu dēļ bija piemirsis to, ka parakstījās tiesas sēdes protokolā iepriekšējā tiesas sēdē. Pieteicējs sajauca datumu, jo tobrīd bija nopietnas veselības problēmas, uz kurām galvenokārt bija koncentrējies. 2011.gada 17.martā, kad tika lemts par drošības līdzekļa maiņu uz apcietinājumu, pieteicējs nepiedalījās, jo nebija saņēmis pavēsti vai kādā citādā veidā informēts.

[3.3] Pieteicējs atradās apcietinājumā vairāk nekā astoņus mēnešus un tika atzīts par nevainīgu, tamdēļ tik ilga brīvības ierobežošana nav samērīga ar vienreizēju neierašanos tiesā subjektīvu apstākļu dēļ un to nevar uzskatīt par zaudējumu rašanos, ko pieteicējs būtu izraisījis ar savām apzinātām darbībām.

[3.4] Pieteicēja aizstāvis 2011.gada jūnijā, augustā un oktobrī vērsās tiesā, lai mainītu drošības līdzekli uz tādu, kas nebūtu saistīts ar brīvības atņemšanu, pamatojot savu lūgumu, ka tālāka turēšana apcietinājumā nav nepieciešama. Tiesa augstāk minētos lūgumus noraidīja.

[3.5] Pirms apcietinājuma piemērošanas pieteicējs nebija atstājis savu norādīto dzīvesvietu, neslēpa savu dzīvesvietu un viņam nebija nolūka izvairīties no tiesas.

[3.6] Atbildētāja pieteicējam ir nodarījusi morālu kaitējumu, jo pieteicējam nav bijusi iespēja saņemt atlīdzību un tādējādi izmantot medicīniskos pakalpojumus, kas ir radījis garīgas ciešanas, nespējot pilnvērtīgi iekļauties darba tirgū.

[4] Ministrija paskaidrojumā par pieteikumu uzskata to par nepamatotu un noraidāmu, balstoties uz Lēmumā minētajiem apsvērumiem un papildus paskaidrojot, ka nav konstatējami priekšnoteikumi atlīdzinājuma par morālā kaitējuma nodarīšanu piešķiršanai.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 21.oktobra spriedumu pieteicēja pieteikums tika noraidīts

Spriedums motivēts šādi.

[5.1] Pamatojoties uz pieteicēja pieteikumiem, administratīvā lieta tiesā ierosināta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par kompensācijas izmaksāšanu saistībā ar piemēroto apcietinājumu krimināllietā Nr.11092101808 un pieteicējam nodarītā morālā kaitējuma 2000 *euro* apmērā atlīdzināšanu.

Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies *(sk. Augstākas tiesas 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118/2007 10.punktu)*, proti, jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi.

[5.2] Latvijas Republikas Satversmes 92. pants noteic, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Atlīdzinājuma jautājumu nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā, kas radies izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības gadījumā, regulē Zaudējumu atlīdzināšanas likums.

Saskaņā ar šā likuma 2.panta 2.punktu tiesiskais pamats nodarīto zaudējumu atlīdzināšanai ir krimināllietas izbeigšana personu reabilitējošu apstākļu dēļ. Likuma 3.panta pirmā daļa noteic, ka persona ir tiesīga prasīt zaudējumu atlīdzību citstarp gadījumos, ja tai piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums. Savukārt šā likuma 3.panta otrā daļa noteic, ka persona nav tiesīga saņemt zaudējumu atlīdzību, ja ir pierādīts, ka pirmstiesas izmeklēšanas vai iztiesāšanas gaitā tā (..) ar apzinātām darbībām izraisījusi tai nodarīto zaudējumu rašanos.

Lietā nav strīda par to, ka konkrētajā gadījumā pastāv zaudējumu atlīdzināšanas tiesiskais pamats saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 2.pantu – ir stājies spēkā tiesas nolēmums krimināllietā Nr.11092101808, ar kuru pieteicējs atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā, un attaisnots. Nolēmums ir stājies spēkā 2013.gada 2.septembrī. Lietā nav strīda arī par to, ka pastāv zaudējumu atlīdzināšanas gadījums – pieteicējam sakarā ar saukšanu pie krimināllatbildības ir bijis piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums (Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 3.panta pirmās daļas 2.punkts).

Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4.panta otrā daļa paredz, ja persona nav strādājusi algotu darbu un šā likuma 3.pantā minēto gadījumu dēļ tai bijusi liegta iespēja iestāties darbā, personai par attiecīgo laika periodu izmaksājama kompensācija 72 *euro* apmērā par katru šā perioda mēnesi.

Lietā izšķirams strīds par to, vai pieteicējam piešķirama minētā kompensācija par laiku, kad viņš atradās apcietinājumā un atlīdzināms morālais kaitējums.

[5.3] Atbilstoši Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 3.panta otrajai daļai persona nav tiesīga saņemt zaudējumu atlīdzību, ja ir pierādīts, ka pirmstiesas izmeklēšanas vai iztiesāšanas gaitā tā ar apzinātām darbībām izraisījusi tai nodarīto zaudējumu rašanos.

Tātad pamats liegt personai tiesības uz zaudējumu atlīdzību ir tas, ka persona ar apzinātām darbībām izraisījusi tai nodarīto zaudējumu rašanos. Jāvērtē jebkuras darbības, kas varēja izraisīt zaudējumu rašanos. Ja radītie zaudējumi ir apcietinājuma dēļ nesaņemtā darba samaksa, tad ir pamats vērtēt arī to, vai persona ar savām apzinātām darbībām ir izraisījusi apcietinājuma piemērošanu.

[5.4] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs bija zinājis par krimināllietas Nr.11092101808 ierosināšanu un par to, ka viņam šajā lietā bija noteikts aizdomas turētās personas, vēlāk – apsūdzētā – statuss, un par viņam krimināllietā noteikto drošības līdzekli – uzturēšanos noteiktā dzīves vietā.

No lietā esošiem pierādījumiem un Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas tiesa konstatē turpmāk norādītos apstākļus.

[5.4.1] Ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Ziemeļu iecirkņa inspektores 2008.gada 9.septembra lēmumu pieteicējam tika piemērots drošības līdzeklis - uzturēšanās noteiktā dzīves vietā;

[5.4.2] 2008.gada 9.septembrī pieteicējs parakstījās par to, ka tiek informēts par drošības līdzekļa piemērošanu un apņemas neatstāt ilgāk par 24 stundām savu dzīves/uzturēšanās vietu bez procesa virzītāja atļaujas, kā arī bez kavēšanās ierasties pēc procesa virzītāja uzaicinājuma vai izpildīt citus kriminālprocesuālos pienākumus;

[5.4.3] Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa 2010.gada 1.februārī pieņēma lēmumu par pieteicēja piespiedu atvešanu uz Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesu 2010.gada 15.aprīlī. Tiesa konstatēja, ka pieteicējs uz tiesas sēdi nav ieradies un par neierašanās iemesliem tiesai nav paziņojis;

[5.4.4] Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa 2011.gada 17.martā pieņēma lēmumu grozīt pieteicējam noteikto drošības līdzekli uz apcietinājumu un izsludināt pieteicēju meklēšanā. Tiesa konstatēja, ka pieteicējs uz tiesas sēdi atkārtoti nav

ieradies, par neierašanās iemesliem nav paziņojis un atlikt lietas izskatīšanu nav lūdzis;

[5.4.5] Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa 2011.gada 21.decembrī pieņēma lēmumu grozīt pieteicējam noteikto drošības līdzekli – apcietinājumu - uz drošības līdzekli - uzturēšanās noteiktā dzīvesvietā. Tiesa atzina, ka prokurora neierašanās uz tiesas sēdi neattaisnoti pagarina pieteicēja atrašanos apcietinājumā un neļauj saprātīgā termiņā pabeigt kriminālprocesu no apsūdzētā neatkarīgu iemeslu dēļ.

[5.5] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējam drošības līdzeklis apcietinājums - tika piemērots saistībā ar to, ka pieteicējs ar savām apzinātām darbībām izvairījās no izmeklēšanas un tiesas.

No Tiesu informācijas sistēmā pieejamās pavēstu informācijas redzams, ka pieteicējs nebija ieradies uz tiesas sēdi 2010.gada 1.februārī, par kuru bija informēts 2009.gada 5.oktobra tiesas sēdē, un uz tiesas sēdi 2011.gada 17.martā, par kuru bija informēts 2010.gada 16.decembra tiesas sēdē. Lai arī pavēstes par šīm tiesas sēdēm pieteicējam netika sūtītas, paziņojums par nākamo tiesas sēdi, par ko pieteicējs parakstās lietas uzziņas lapā, ir viņam saistošs.

Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa 2010.gada 1.februāra lēmumā par pieteicēja piespiedu atvešanu uz Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesu 2010.gada 15.aprīlī konstatēja, ka pieteicējs uz tiesas sēdi nav ieradies un par neierašanās iemesliem tiesai nav paziņojis.

Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2011.gada 17.marta lēmumā konstatēts, ka pieteicējs nepilda piemērotā drošības līdzekļa noteikumus, atkārtoti, bez attaisnojoša iemesla nav ieradies uz tiesas sēdi, kā arī nav lūdzis atlikt lietas izskatīšanu un nav paziņojis neierašanās iemeslus. Tiesa no pieteicēja nav saņēmusi jebkādas ziņas, nekas nav zināms par viņa faktisko atrašanās vietu, kriminālietā norādītajā adresē viņš nav atrodams. Tiesas ieskatā, /pers. B/ faktiskā nesasniedzamība radīja pamatotas šaubas par jebkādu citu līdzekļu piemērošanas efektivitāti, lai nodrošinātu viņa ierašanos uz tiesu un kriminālprocesa mērķu sasniegšanu. Līdz ar to, lai ierobežotu apsūdzētā iespēju izvairīties no tiesas, tiesa noteica drošības līdzekli – apcietinājumu un pieņēma lēmumu par apsūdzētā (pieteicēja) meklēšanu.

Ievērojot minēto, tiesa konstatē, ka drošības līdzeklis – apcietinājums pieteicējam tika piemērots tādēļ, ka pieteicējs nepildīja savus procesuālos pienākumus, kas konstatēts Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2011.gada 17.marta lēmumā. Ja persona, kurai ir noteikts statuss kriminālllietā un līdz ar to arī noteiktie tiesību normās paredzētie pienākumi, nepilda savus procesuālos pienākumus, vienlaicīgi šī persona ar savu rīcību vilcina kriminālprocesa virzību. Turklāt minētajos lēmumos norādītais pamatojums - pieteicējs nav izpildījis savus procesuālos pienākumus - nav papildus pamatojums, bet gan izmeklēšanas tiesneša ar konkrētiem, uz lietas materiāliem balstītiem apsvērumiem norādīts apcietinājuma piemērošanas pamatojums (Kriminālprocesa likuma 274. panta piektā daļa).

[5.6] Pieteikumā norādīts, ka pieteicējs par tiesas sēdēm bija aizmirsis, tika sajaucis datumu, jo tobrīd bija koncentrējies uz savām nopietnām veselības problēmām.

Pieteicēja pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka pieteicējs neieradās uz tiesas sēdēm, jo tajā laikā viņa dzīvesbiedrei traumas rezultātā notika mugurkaula skriemeļa lūzums, kā rezultātā pieteicējam kļuva smagi personiskās dzīves apstākļi un bija jārūpējas par dzīvesbiedri un ģimenes sadzīviskajām vajadzībām. Lai gan pieteicējs uzrādīja dokumentus, kas apstiprina viņa dzīvesbiedres mugurkaula skriemeļa lūzumu 2011.gada augustā, tiesas ieskatā šis apstāklis neattaisno pieteicēja neierašanos uz tiesas sēdēm 2010.gada 1.februārī un 2011.gada 17.martā. Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs nav sazinājies ar tiesu pirms sēdēm un nav informējis par attaisnojošiem iemesliem tiesas sēdes neapmeklēšanai. Kā jau noradīts, parakstīšanās lietas uzziņas lapā par nākamo tiesas sēdi līdzīgi tiesas pavēstei uzliek personai pienākumu ierasties uz tiesa sēdi noteiktajā laikā. Turklāt, personai esot apsūdzētā statusā, vēl jo vairāk ir jāapzinās savi pienākumi kriminālprocesā un to nepildīšanas ietekme uz lietas iztiesāšanas gaitu un iespējamu drošības līdzekļa maiņu.

Šādos apstākļos tiesa konstatē, ka pieteicējs ar savām apzinātām darbībām, neierodoties uz tiesas sēdēm un neievērojot viņam kriminālllietā noteikto drošības līdzekli (uzturēšanās noteiktā dzīves vietā), ir panācis to, lai viņam maina drošības līdzekli uz apcietinājumu.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka iestāde pareizi konstatējusi, ka zaudējumu, kas pieteicējam radušies saistībā ar apcietinājuma piemērošanu, pieteicējs ir izraisījis ar savām apzinātām darbībām. Tiesai nerodas šaubas, ka, ja pieteicējs būtu pildījis savus procesuālos pienākumus un ievērojis iepriekš piemēroto drošības līdzekli, nebūtu pamata drošības līdzekli mainīt.

Līdz ar to ir konstatējams Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 3.panta otrajā daļā minētais pamats, kad persona nav tiesīga saņemt zaudējumu atlīdzību, jo pieteicējs pirmstiesas izmeklēšanas gaitā ar apzinātām darbībām izraisījis tam nodarīto zaudējumu rašanos, kas saistīti ar drošības līdzekļa – apcietinājuma piemērošanu.

[5.7] Vērtējot to, vai pieteicējs ir ar apzinātām darbībām izraisījis apcietinājuma piemērošanu, nav nozīmes tam, ka, izskatot kriminālllietu pēc būtības, pieteicējs ar tiesas spriedumu netika atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Tiesa atzīst, ka atbilstoši Kriminālprocesa 272.pantam obligāts apcietinājuma priekšnoteikums ir tas, ka kriminālprocesā iegūtās konkrētās ziņas par faktiem rada pamatotas aizdomas, ka persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu. Taču tas, kādas ziņas ir nepieciešamas, lai radītu pamatotas aizdomas par to, ka persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, un personai varētu piemērot apcietinājumu, atšķiras no tām ziņām, kas nepieciešamas, lai tiesa taisītu notiesājošu spriedumu. Apcietinājuma piemērošanai ir pietiekams ar mazāku ziņu apjomu nekā notiesājoša sprieduma taisīšanai. Līdz ar to tas, ka lietā nav taisīts notiesājošs spriedums, nevar būt pamats secinājumam, ka nepastāvēja apcietinājuma piemērošanai nepieciešamās pamatotās aizdomas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu *(sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1994.gada 28.oktobra sprieduma lietā Murray v. the United Kingdom 55.punktu, lietas Nr.14310/88)*. Ņemot vērā minēto, tas, ka kriminālllietā tika taisīts pieteicēju attaisnojošs spriedums, nevar būt pamats arī secinājumam, ka pieteicējs nevarēja izraisīt ar apcietinājumu saistīto zaudējumu rašanos.

[5.8] Ievērojot iepriekš minēto, konstatējams, ka lēmums daļā, ar kuru noraidīts /pers. B/ prasījums par nesaņemtās darba algas kompensēšanu saistībā ar atrašanos apcietinājumā, atbilst faktiskajiem lietas apstākļiem, ir tiesisks un pamatots, un nav pamata izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru viņam tiktu atlīdzināti minētie zaudējumi.

[5.9] Pieteicējs savā pieteikumā arī lūdzis uzlikt par pienākumu atlīdzināt viņam nodarīto morālo kaitējumu 2000 *euro* apmērā, kas viņam nodarīts, pieņemot Lēmumu. Pieteicējs norādījis, ka jo viņam nav bijusi iespēja saņemt atlīdzību un tādējādi izmantot medicīniskos pakalpojumus, kas ir radījis garīgas ciešanas, nespējot pilnvērtīgi iekļauties darba tirgū.

Latvijas Republikas Satversmes 92.panta trešais teikums noteic, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Tāpat arī Administratīvā procesa likuma 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

No minētā secināms, ka atlīdzinājuma pamats ir nepamatots personas tiesību aizskārums, proti, prettiesisks administratīvais akts vai prettiesiska iestādes faktiskā rīcība.

Ņemot vērā, ka konkrētajā gadījumā tiesa atzina Lēmumu par tiesisku, nav konstatējams pamats atlīdzinājuma piešķiršanai. Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteikums daļā par nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu ir noraidāms.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 21.oktobra spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar pieteikumā norādītajiem argumentiem. Papildus pieteicējs uzsver, ka nav veicis apzinātas darbības, lai izraisītu sev radušos zaudējumus, pieteicēja neierašanās uz tiesas sēdēm nebija saistīta ar pieteicēja vēlmi izvairīties no tiesas. Administratīvā rajona tiesa spriedumā netika vērtējusi to, vai ilgstoša drošības līdzekļa piemērošana bija pamatota, netika vērtēts tā samērīgums.

Morālais kaitējums pieteicējam radies, jo, nesaņemot atlīdzību, pieteicējs nevar saņemt medicīniskos pakalpojumus, lai pilnvērtīgi iekļautos darba tirgū, kas pieteicējam rada garīgas ciešanas.

[7] Ministrija paskaidrojumā par pieteicēja apelācijas sūdzību norāda, ka to neatzīst un pievienojas tiesas paustajiem argumentiem. Papildus norāda, ka piemērotā drošības līdzekļa pamatotības pārbaude bija veicama kriminālprocesa ietvaros, līdz ar to nav pamatots pieteicēja arguments par to, ka tiesa nav ņēmusi vērā pieteicēja argumentu par samērīguma principa ievērošanu. Tā kā nav objektīvu attaisnojošu iemeslu tam, kāpēc pieteicējs neieradās uz tiesas sēdi, šī neierašanās uzskatāma par apzinātu darbību, kas pieteicējam liedz saņemt atlīdzinājumu.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

M o t ī v u d a ļ a

[9] Administratīvā apgabaltiesa, izskatījusi lietu pēc būtības, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, izvērtējusi apelācijas sūdzībās minētos argumentus, secina, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[10] Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tādēļ Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajiem faktiem un motivācijai, to neatkārtojot *(sk. šī sprieduma 5.punktu)*.

[11] Pirmās instances tiesa pareizi ir konstatējusi lietas faktiskos apstākļus, proti, 2008.gada 9.septembrī pieteicējs atzīts par aizdomās turēto un viņam piemērots drošības līdzeklis par uzturēšanos noteiktā dzīves vietā. Pieteicējs parakstījies, ka neatstās dzīvesvietu ilgāk par 24 stundām bez procesa virzītāja atļaujas un izpildīs citus kriminālprocesuālos pienākumus.

No administratīvās lietas materiāliem pievienotajiem krimināllietas materiāliem konstatējams, ka pieteicējs krimināllietā ieradās uz 2009.gada 5.oktobra tiesas sēdi, kurā lietas izskatīšana atlikta uz 2010.gada 1.februāri.

Uz 2010.gada 1.februāra tiesas sēdi pieteicējs neieradās, tāpēc tiesa pieņēma lēmumu par pieteicēja piespiedu atvešanu uz nākamo tiesas sēdi, kas tika nozīmēta 2010.gada 15.aprīlī.

2010.gada 15.aprīļa tiesas sēde nenotika, tomēr no lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicējs uz šo tiesas sēdi bija ieradies *(lietas 1.sējuma 256.lapa)*. Pieteicējs ieradās arī uz nākamo tiesas sēdi 2010.gada 16.decembrī, kurā lietas izskatīšana tika atlikta un tiesas sēde nozīmēta uz 2011.gada 17.martu. Pieteicējs parakstījās uzziņas lapā, ka ir informēts par nākamās tiesas sēdes laiku *(lietas 1.sējuma 233.lapa)*, tomēr 2011.gada 17.martā uz tiesas sēdi neieradās. Šī iemesla dēļ tiesa 2011.gada 17.martā nolēma pieteicējam piemēroto drošības līdzekli grozīt uz apcietinājumu.

Tika izsludināta pieteicēja meklēšana, 2011.gada 12.aprīlī pieteicējs tika aizturēts un ievietots Valsts policijas Rīgas reģionālās pārvaldes Īslaicīgas aizturēšanas birojā *(lietas 2.sējuma 25.lapa)*. No iesnieguma *(lietas 2.sējuma 27.lapa)* redzams, ka tika lūgts pārskatīt pieteicējam piemēroto drošības līdzekli. Attiecīgais jautājums tika izlemts 2011.gada 13.maija tiesas sēdē, pieteicēja lūgumu noraidot. Pēc tam pieteicējs vēl vairākas reizes lūdza viņam piemēroto drošības līdzekli grozīt, bet lūgumi tika noraidīti. Pieteicējam piemērotais drošības līdzeklis uz uzturēšanos noteiktā dzīves vietā tika mainīts 2011.gada 21.decembrī.

[12] Pieteicējs apelācijas sūdzībā uzsver, ka nav veicis apzinātas darbības, lai izraisītu sev radušos zaudējumus, un pieteicēja neierašanās uz tiesas sēdēm nebija saistīta ar pieteicēja vēlmi izvairīties no tiesas. Pieteicējs arī norāda, ka pirmās instances tiesa šajā lietā nav vērtējusi to, vai ilgstoša drošības līdzekļa piemērošana bija pamatota un samērīga, citastarp, nav vērtējusi, ka pieteicējs neveica apzinātas darbības, lai izvairītos no tiesas.

Apgabaltiesa norāda, ka minētie pieteicēja argumenti nav pamatoti.

Administratīvajā procesā netiek pārbaudīti kriminālprocesā pieņemtie lēmumi *(sk. arī Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2014.gada 10.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-1089/2014 10.punktu)*, līdz ar to administratīvajai tiesai nav jāpārbauda, vai kriminālprocesā pieņemtais lēmums par drošības līdzekļa maiņu bija pamatots. 2011.gada 17.martā pieņemto lēmumu pieteicējs bija tiesīgs pārsūdzēt, tomēr no kriminālllietas materiāliem secināms, ka pieteicējs šīs tiesības neizmantoja. Administratīvā tiesa arī nav tiesīga vērtēt, vai drošības līdzekļa – apcietinājuma – piemērošana bija nepieciešama visā laika periodā no 2011.gada 12.aprīļa līdz 2011.gada 21.decembrim. Šo vērtējumu jau ir izdarījusi krimināltiesa, izskatot vairākkārtējos pieteicēja lūgumus par drošības līdzekļa maiņu un tos noraidot, un administratīvā tiesa nav tiesīga pārvērtēt krimināltiesas apsvērumus.

Tādējādi nav arī nozīmes pieteicēja argumentiem, ka neierašanās uz tiesas sēdēm nebija saistīta ar vēlmi izvairīties no tiesas. Iemeslus, kāpēc pieteicējs uz sēdēm nebija ieradies, bija jānorāda tiesai kriminālprocesa ietvaros, ko pieteicējs arī darīja, tomēr tiesa atzina, ka nav pamata piemēroto drošības līdzekli mainīt.

Administratīvajā lietā ir konstatēts fakts, ka pieteicējs nebija godprātīgi pildījis savu krimināprocesuālo pienākumu ierasties uz tiesas sēdēm, kas bija pamats tam, lai tiesa grozītu drošības līdzekli uz apcietinājumu. Līdz ar to pastāv tieša cēloņsakarība starp pieteicēja rīcību un viņam piemēroto drošības līdzekli – apcietinājumu. Tādējādi nav pamata labvēlīga administratīvā akta izdošanai par zaudējumu atlīdzināšanu.

Tā kā pieteicēja pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir noraidīts, nav pamata arī noteikt morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

n o s p r i e d a

noraidīt /pers. B/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu apmierināts pieteicēja prasījums par kompensācijas izmaksāšanu saistībā ar piemēroto apcietinājumu krimināllietā Nr.11092101808 un atlīdzināts pieteicējam nodarītais morālais kaitējums.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente A.Šteinberga

Tiesneši M.Osmane

V.Poķis